

Naziv kolegija: Komparativna književnost: Suvremeni hrvatski čitatelji

Nastavnik: Lovro Škopljanc

ECTS bodovi: 6

Trajanje: ljetni semestar 2024./2025.

Status: izborni kolegij za prvu i drugu godinu diplomskoga studija

Oblik nastave: predavanja i rad u seminaru

Uvjeti za upis kolegija: nema

Način polaganja ispita: usmeni ili pismeni (seminarska radnja)

Cilj kolegija: Uputiti u karakteristike, sjećanja i navike neprofesionalnih čitatelja književnih tekstova na početku 21. stoljeća u Hrvatskoj i drugdje te ih proučiti na temelju empirijski dobivenih podataka.

Sadržaj kolegija: Ovaj se kolegij u svrhu ispunjenja svojega cilja odvija paralelno u dva pravca, teorijskom i praktičnom. Prvi se odvija iščitavanjem i komentiranjem stručne literature, a drugi sudjelovanjem u uspostavnom istraživačkom projektu Hrvatske zaklade za znanost pod nazivom *Pamćenje (o) književnosti u svakodnevicu*. Kolegij obaseže šest tema koje proizlaze iz ta dva pravca (literature i prikupljenih podataka), od kojih je prva (predavanja 2-4) općenita i odnosi se na osnovne informacije o samim čitateljima te o tekstovima i autorima koje oni smatraju književnima i koje najbolje pamte. Svako sljedećoj temi posvećeno je po dva predavanja, počevši od motivacije za čitanje koja se primarno obrađuje pomoću dihotomije prvih i opetovanih čitanja književnoga teksta (predavanja 5-6). Zatim slijedi tema emocija (podijeljenih prema valencijama) koje čitatelji prepoznaju u tekstovima i eventualno osjećaju prilikom čitanja te njihovoga povratnog utjecaja na čitatelje (predavanja 7-8). Sljedeća je tema okolnosti čitanja, koja se bavi najčešćim mjestima i životnim trenucima u kojima čitatelji čitaju, s naglaskom na njima najpamtljivije tekstove (predavanja 9-10). Pretposljednja tema obrađuje učestali čitateljski fenomen koji podrazumijeva susretanje s istim ili sličnim (književnim) sadržajem u više medija, te se razmatra koliko je on posljedica digitalnoga doba te kakvu posljedicu ima na multimodalno shvaćanje književnosti (predavanja 11-12). Na samome kraju kolegija nalazi se najopćenitija tema kontekstualnoga utjecaja na čitatelje, koja se konkretizira pomoću razmatranja zahtjeva i posljedica školskoga lektirnog programa te, na istome tragu, potencijalne veze između toga kako književnost oblikuje osobu čitatelja i obrnuto (predavanja 13-14).

1 – Konstituiranje kolegija

2 – Bilješke o čitateljima [Andersen et al. 2021]

3 – Materija I: Tekstovi [Trower 2020]

4 – Materija II: Autori [Warner 2004]

5 – Motivacija I: Prvo čitanje [Harash 2021]

6 – Motivacija II: Ponovljena čitanja [Meyer Spacks 2011]

7 – Emocije I: Pozitivno [Piskač 2018]

- 8 – Emocije II: Negativno [Fuller i Rehberg Sedo 2019]
- 9 – Okolnosti čitanja I: Prostor [Kuzmičová 2016]
- 10 – Okolnosti čitanja II: Vrijeme [Kuiken et al. 2012]
- 11 – Transmedijalnost I: Digitalizacija [Mangen i Weel 2016]
- 12 – Transmedijalnost II: Kolokacija [Antonini, Brooker i Škopljanc 2024]
- 13 – Društveni i kulturni kontekst I: lektira [Persson 2015]
- 14 – Društveni i kulturni kontekst II: čitateljska persona [Djikić et al. 2013]
- 15 – Zaključivanje kolegija i ispit

Literatura:

[2] Andersen, T. R.; Kjerkegaard, S.; Pedersen, B. S. (2021) Introduction: Modes of Reading. *Poetics Today* 42 (2).

Antonini, A., Suárez-Figueroa, M. C., Adamou, A., Benatti, F., Vignale, F., Gravier, G., Lupi, L. (2019). Understanding the phenomenology of reading through modelling. *Semantic Web, Preprint*, 1–27.

Bauerlein, M. (2022). *The Dumbest Generation Grows Up*. Regnery Gateway.

Bell, A., Browse, S., Gibbons, A., Peplow, D. (ur.). (2021). *Style and reader response: Minds, media, methods*. John Benjamins Publishing Company.

Best, S., Marcus, S. (2009). Surface Reading: An Introduction. *Representations*, 108(1), 1–21.

Burke, M. (2008). *The oceanic mind: A study of emotion in literary reading*. Doktorska disertacija. Dostupno na <https://hdl.handle.net/11245/1.299760>.

Burke, M., Kuzmičová, A., Mangen, A., Schilhab, T. (2016). Empathy at the confluence of neuroscience and empirical literary studies. *Scientific Study of Literature*, 6(1), 6–41.

Carney J., Robertson C. (2022). Five studies evaluating the impact on mental health and mood of recalling, reading, and discussing fiction. *PLoS ONE* 17(4): e0266323.

Collinson, I. (2009). *Everyday Readers: Reading and Popular Culture*. Equinox Publishing Ltd.

[14] Djikic, M., Oatley, K., Moldoveanu, M. C. (2013). Reading other minds: Effects of literature on empathy. *Scientific Study of Literature*, 3(1), 28–47.

Emre, M. (2017). *Paraliterary: The making of bad readers in postwar America*. The University of Chicago Press.

Elfenbein, A. (2018). *The Gist of Reading*. Stanford University Press.

Farr, C. K. (2016). *The Ulysses delusion: Rethinking standards of literary merit*. Palgrave Macmillan.

Felski, R. (2011). Context Stinks!. *New Literary History* 42(4), 573–591.

Felski, R. (2020). *Hooked: Art and attachment*. The University of Chicago Press.

Fuller, D., Rehberg Sedo, DN. (2013). *Reading Beyond the Book: The Social Practices of Contemporary Literary Culture*. Routledge.

[8] Fuller, D., Rehberg Sedo, DN. (2019). ‘Boring, frustrating, impossible’: Tracing the negative affects of reading from Interviews to Story Circles. U: S. Trower, A. T. Murphy, G. Smith (ur.), *Participations: Journal of Audience & Reception Studies* 16 (1): 622–55.

[5] Harash, A. (2021). The model of failed foregrounding. *Psychology of Aesthetics, Creativity, and the Arts*, 10.1037/aca0000419.

[12] Antonini, A., Brooker, S. i Škopljanač, L. (2024). Spontaneous transmedia co-location: Integration in memory. *Memory, Mind & Media*, 3 (e7).

Hollywood, A. (2004). Reading as Self-Annihilation. U: J. Gallop (ur.), *Polemic: Critical or Uncritical* (39–63). Taylor & Francis Books.

Jacobs, A. M. (2015). The scientific study of literary experience: Sampling the state of the art. *Scientific Study of Literature*, 5(2), 139–170.

Kaakinen, J. K., Simola, J. (2020). Fluctuation in pupil size and spontaneous blinks reflect story transportation. *Journal of Eye Movement Research*, 13(3).

[10] Kuiken, D., Campbell, P., Sopčák, P. (2012). The Experiencing Questionnaire: Locating exceptional reading moments. *Scientific Study of Literature*, 2(2), 243–272.

[9] Kuzmičová, A. (2016). Does it Matter Where You Read? Situating Narrative in Physical Environment. *Communication Theory*, 26(3), 290–308.

Kuzmičová, A., Bálint, K. (2019). Personal Relevance in Story Reading. *Poetics Today*, 40(3), 429–451.

Lahire, B. (2010). The Double Life of Writers. *New Literary History*, 41(2), 443–465.

Lyons, M., Taksa, L. (1992). *Australian readers remember: An oral history of reading 1890-1930*. Oxford University Press.

[13] Persson, M. (2015.) The Literature Myth. U: H. Meretoja, S. Isomaa, P. Lyytikäinen, K. Malmio (ur.), *Values of Literature* (189-205). Leiden i Boston: Brill Rodopi.

[11] Mangen, A., Weel, A. van der. (2016). The evolution of reading in the age of digitisation: An integrative framework for reading research. *Literacy*, 50(3), 116–124.

McCarthy, K. S. (2015). Reading beyond the lines: A critical review of cognitive approaches to literary interpretation and comprehension. *Scientific Study of Literature*, 5(1), 99–128.

McKechnie, L., Skjerdingsstad, K. I., Rothbauer, P. M., Oterholm, K. (ur.). (2016). *Plotting the Reading Experience: Theory/Practice/Politics*. Wilfrid Laurier University Press.

[6, str. 54-84] Meyer Spacks, P. (2011.) *On Rereading*. Harvard University Press.

Milota, M. (2014). From „compelling and mystical” to „makes you want to commit suicide” Quantifying the spectrum of online reader responses. *Scientific Study of Literature*, 4, 178–195.

Nenadić, F., Vejnović, D., Marković, S. (2019). Subjective experience of poetry: Latent structure and differences between experts and non-experts. *Poetics*, 73, 100–113.

Nightingale, V. (1996). *Studying audiences: The shock of the real*. Routledge.

Panero, M. E., Weisberg, D. S., Black, J., Goldstein, T. R., Barnes, J. L., Brownell, H., Winner, E. (2017). No support for the claim that literary fiction uniquely and immediately improves theory of mind: A reply to Kidd and Castano’s commentary on Panero et al. (2016). *Journal of Personality and Social Psychology*, 112(3), e5–e8.

Pawelski, J. O., Moores, D. J. (ur.). (2013). *The Eudaimonic Turn: Well-being in literary studies*. Fairleigh Dickinson University Press; Rowman & Littlefield.

Peplow, D. (2017). *Talk about Books*. Bloomsbury Academic.

Pianzola, F., Rebora, S., Lauer, G. (2020). Wattpad as a resource for literary studies. Quantitative and qualitative examples of the importance of digital social reading and readers’ comments in the margins. *PLOS ONE*, 15(1), e0226708.

[7, str. 46-67] Piskač, D. (2018) *O književnosti i životu. Primjena načela literarne biblioterapije u čitateljskoj praksi*. Hrvatski studiji Sveučilišta u Zagrebu.

Riese, K., Bayer, M., Lauer, G., Schacht, A. (2014). In the eye of the recipient: Pupillary responses to suspense in literary classics. *Scientific Study of Literature*, 4(2), 211–232.

Rizvanović, N. (2020). *Stvaranje čitatelja: Beletristički nakladnički nizovi u Hrvatskoj (1968. - 1991.)*. Naklada Ljevak.

Sandvoss, C. (2017). The death of the reader? Literary theory and the study of texts in popular culture. U: J. Gray, C. Sandvoss i C. Harrington (ur.), *Fandom, Second Edition: Identities and Communities in a Mediated World* (29-44). New York University Press.

Škopljanac, L. (2014). *Književnost kao prisjećanje: Što pamte čitatelji*. Ljevak.

Tangerås, T. M. (2020). *Literature and Transformation: A Narrative Study of Life-Changing Reading*. Anthem Press.

Thissen, B. A. K., Menninghaus, W., Schlotz, W. (2020). The pleasures of reading fiction explained by flow, presence, identification, suspense, and cognitive involvement. *Psychology of Aesthetics, Creativity, and the Arts*.

Todorov, T. (2014). Reading As Construction. U: I. Crosman i S. R. Suleiman (ur.), *The Reader in the Text* (67–82). Princeton University Press.

Trasmundi, S.B., Kokkola, L., Schilhab, T., Mangen, A. (2021). A distributed perspective on reading: implications for education. *Language Sciences*, 84: 101367.

[3] Trower, S. (2020). Forgetting Fiction: An Oral History of Reading: (Centred on Interviews in South London, 2014–15). *Book History*, 23(1), 269–298.

Vogrinčič Čepič, A., Kotrla Topić, M. (2021). 'If you read at home, it's more relaxed, there are no limits': Insights into domestic reading practices of Croatian and Slovenian university students. *Literacy*, 55(3), 181–190.

Waller, A. (2019). *Rereading childhood books: A poetics*. Bloomsbury Academic.

Walsh, M., Antoniak, M. (2021). The Goodreads 'Classics': A Computational Study of Readers, Amazon, and Crowdsourced Amateur Criticism. *Journal of Cultural Analytics*, 6(2), 243–287.

[4] Warner, M. (2004). Uncritical reading. U: J. Gallop (ur.), *Polemic: Critical or Uncritical* (13–38). Taylor & Francis Books.